

סיכום עונת 2013/14

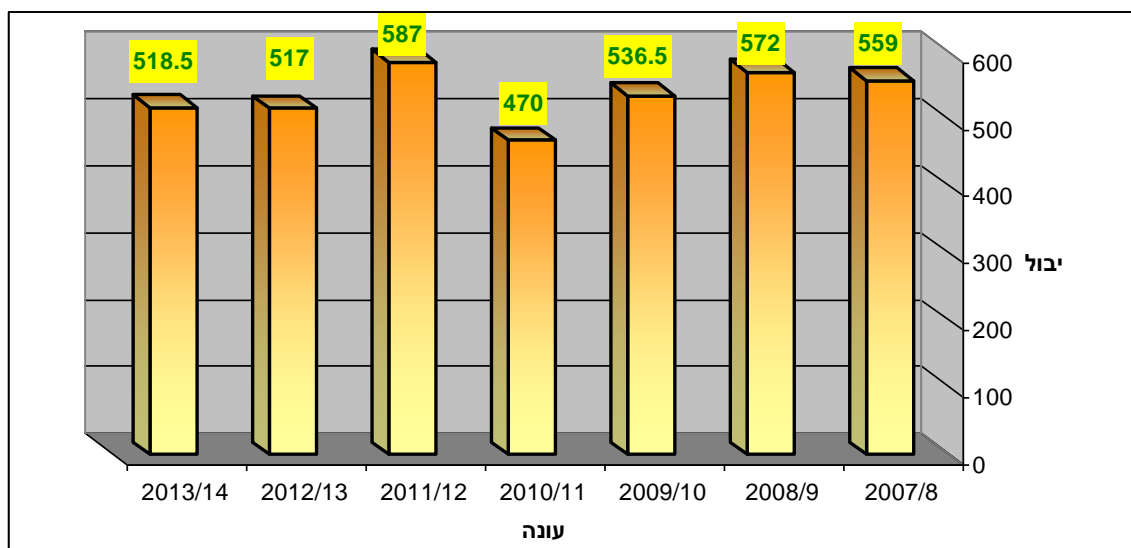
הגענו לקו הסיום של עונת 2013/14 ואפשר לסכם הנתונים ולהשוות. כמותית, עונת 2013/14 מאוד דומה לעונה הקודמת, כאשר היבול הסתכם ב 518.5 אלף טון. זוהי תוצאה מאכזבת, שהיא כ 4% מתחת לממוצע העונות האחרונות, וכאשר הציפיות והפוטנציאל היו ליבול גבוה בכ 10%-15%.

הסיבות לחוסר היבול ידועות, וקשורות בעיקר לגורמי טבע, שיכולתנו לשלוט בהם, מוגבלות. בנוסף לארועי הטבע החריגים שפקדו אותנו, ניתן לציין גם התפרצויות של מזיקים (עש הפריחה, לדוגמה), בעוצמות ובהיקפי נזק שלא ידענו כמותם בעבר. התוצאות הכלכליות של העונה הנוכחית, לעומת זאת, רחוקות וגרועות מאוד יחסית לעונה הקודמת, וזאת בשל סיבות רבות:

1. שערי מטבעות. 2. נזקים איכותיים לפרי בשל סופת דצמבר. 3. משבר שיווקי בענף האשכוליות. 4. ירידה חדה במחיר האשכוליות האדומות לתעשייה. 5. משבר בשוק הרוסי. 6. התייקרות תשומות.

אין ספק שאת העונה שהסתיימה רב המגדלים מסיימים מוכים וחבוסים, כאשר מה שסיפק קצת "חמצן" ונחת היה השוק המקומי שניתן לומר שנתן תוצאות טובות יחסית, הן מבחינת ביקושים והן מבחינת מחירים.

איור 1 – השוואת יבולי הדרים בישראל 2007 – 2013 (באלפי טון)

גם הנתונים הכמותיים של יצוא, תעשייה ושוק מקומי – כמעט זהים לנתוני העונה הקודמת, כאשר יש תזוזות קלות, למעלה ולמטה, בתוך הזנים השונים וזאת בעיקר כתוצאה מנזקי הטבע שהוזכרו.

מבחינת נתוני היצוא, המופיעים בטבלה 2, ניתן לראות בבירור את מגמת ההתחזקות של יצוא 2 מוצרים – אשכוליות וקליפים.

מגמת הירידה ביצוא תפוזים נמשכת, וכך קורה גם בתעשייה. התז"ים מקבלים מחירים טובים בשוק המקומי וכ 70% מהתוצרת מופנית לשוק זה.

בקליפים ציפינו ליצוא הרבה יותר גבוה, אך הציפיות התנפצו לנוכח ארועי הטבע. הזנים מינאולה ונובה נפגעו קשה מהסופה באמצע דצמבר. הזן "אורי" נפגע פעם ראשונה בזמן הפריחה והחנטה, באביב שעבר, ופעם שניה לפני תחילת הקטיף – בארוע הסופה.

למרות זאת, יוצאו מהארץ 53,000 טון "אורי", עם תוצאות טובות. זהו אמנם לא הגידול הנחשוני שקיוונו לו, אך בכל זאת גידול של 8% לעומת שנה קודמת.

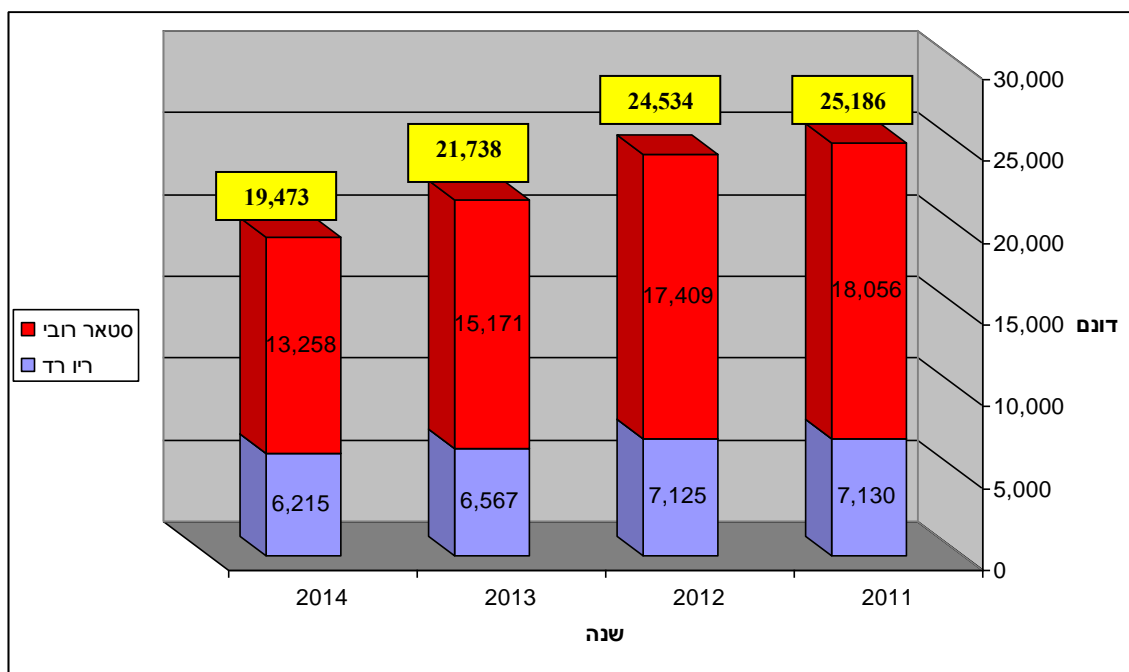
בתחום האשכוליות ניתן לציין לטובה רק שני אלמנטים : שנה יחסית טובה לפומלית – הן כמותית והן מסחרית , ועונה טובה לאשכוליות הלבנות בתעשייה .
 ביצוא – האשכולית האדומה סבלה ממחירים ירודים , כמעט לאורך כל העונה , ואותו דבר בתעשייה .
 כמות האשכוליות הלבנות שיוצאו השנה ירדה ב 33% בשל הביקושים הנמוכים מצד אחד , ומחירי התעשייה האטרקטיביים , מצד שני .

טבלה 1 – נתוני יצוא הדרים מישראל 2008-2013 , לפי משפחות
 (בטונות)

משפחה	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
תפוזים	26,997	21,658	12,464	13,007	7,369	6,880
אשכוליות	85,180	84,314	82,731	79,905	78,919	76,506
קליפים	54,695	67,984	56,269	83,399	78,924	77,494
לימון וליים	1,988	1,877	501	1,174	788	3,281
אחרים	4,716	3,206	3,031	2,893	1,890	2,778
סה"כ	173,576	179,039	154,996	180,378	167,890	166,939

התוצאות הגרועות שהניבה העונה כבר נותנים את אותותיהם בשטח .
 בענף האשכוליות האדומות , שסובל כבר 3 שנים מבעיות שיווקיות וירידה ברווחיות , ניכרת מגמה של עקירה וצמצום השטחים . בשיאו (2008) , היו נטועים בארץ 28,000 דונם . בשנה שעברה נעקרו 2,800 דונם , והשנה (אפריל- מאי בלבד , יהיו עוד) נעקרו כבר כ 2,300 נוספים .

איור 2 – נתוני סקר ההדרים לשטחי אשכוליות אדומות בישראל 2011-2014
 (בדונם)

בכדי ל"רפא" את ענף האשכוליות האדומות, ולשפר במקצת את מעמדנו בשוק, הוחלט, בהסכמה, להעלות את מדדי האיכות של האשכוליות הישראלית החל מהעונה הקרובה. המצב הבלתי נסבל של פרי באיכות נמוכה "שוכב" בשוק מאוקטובר עד ינואר – פברואר, ומונע מכירה של פרי באיכות טובה היה בגדר "גול עצמי". בעזרת שיפור המדדים, גם האיכות תעלה וגם הכמות תצטמצם. מבחן האמת עוד לפנינו – עם אכיפה והקפדה על מה שהוחלט. יתכן שזה הסיכוי האחרון שלנו לשרוד בגידול הזנים הללו.

אנחנו גם עוקבים מקרוב אחר מה שקורה בעונת השיווק של דרום אפריקה, ובמיוחד לגבי האשכוליות שמתנגשות עם השיווק שלנו בתחילת העונה. שנה שעברה היתה שנת שיא ביבולים וביצוא הדרום אפריקני והם ייצאו 17.9 מיליון תיבות אשכוליות (268,500 טון) ועוד השמידו כמות לא מבוטלת, בשל חוסר ביקוש. העונה הנוכחית מסתמנת כשנת שפל. ההערכות יבול של האשכוליות יורדות משבוע לשבוע, וכרגע מדובר על 3.5 מיליון תיבות (52,500 טון) פחות משנה שעברה. נתונים אלה אולי מוסיפים קצת צבע ונחת למגדלי האשכוליות האדומות – אך נמתין בסבלנות ובציפייה לתחילת העונה שלנו, בתקווה להתאוששות בכל הגזרות.

טבלה 2 - הערכות יבול ונתוני אריזה ויצוא של פרי דרום אפריקני
(נכון לסוף שבוע 24 – 13/6/2014) במיליוני תיבות במשקל 15 ק"ג

נתונים סופיים	הערכה מעודכנת	הערכה מקורית	נשלח 2014	נשלח 2013	נארז 2014	נארז 2013	נארז 2012	
2013	2014	2014	2014	2013	2014	2013	2012	
17.9 מיל'	14.4 מיל'	16.5 מיל'	7.6 מיל'	8.4 מיל'	9.7 מיל'	11 מיל'	8 מיל'	אשכוליות
8.4 מיל'	9.3 מיל'	9.2 מיל'	4 מיל'	3.7 מיל'	5.1 מיל'	4.4 מיל'	4.5 מיל'	קליפים
10.6 מיל'	12.3 מיל'	12.1 מיל'	5.5 מיל'	5.1 מיל'	6.7 מיל'	6 מיל'	4.4 מיל'	לימונים
25.4 מיל'	25.8 מיל'	25.8 מיל'	3.8 מיל'	4.3 מיל'	7.3 מיל'	8.4 מיל'	9.2 מיל'	טבוריים
51.4 מיל'	49.5 מיל'	49.5 מיל'	0.2	0.2	0.6	0.8 מיל'	1 מיל'	ולנסיה
113.7 מיל'	111.3 מיל'	113.1 מיל'	21.1 מיל'	21.7 מיל'	29.4 מיל'	30.6 מיל'	27.1 מיל'	סה"כ